

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ГРАФ НИКОЛАЙ ИГНАТИЕВ”

с. Граф Игнатиево, общ. Марица, ул. „Иван Вазов” 2,
тел. 03107 / 2260; e-mail: graf_n_ignatiev@abv.bg

УТВЪРЖДАВАМ:

Заповед №ПД-01-26/15.09.2021 г.

ДАНИЕЛА ПЕТКОВА

Директор на ОУ "Граф Н. Игнатиев"

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ за учебната 2021-2022 година

*Програмата е създадена на основание чл. 263, ал.1, т. 8 от Закона за
предучилищното и училищното образование и е приета от Педагогическия
съвет с Протокол №РД-09-01/15.09.2021 г*

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата програма е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално – икономическото развитие.

Водещи стратегически документи при изготвяне на училищната програма на ОУ "Граф Н. Игнатиев" за превенция на ранното напускане на образователната система:

- *Закон за предучилищното и училищното образование*
- *Наредба за приобщаващото образование*
- *Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система*
- *Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността*
- *Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието*

Програмата акцентира върху:

1. Мерки свързани с превенцията на риска от отпадане от училище.
2. Обмен на добри и работещи практики между заинтересованите страни в едно със засилена информационна дейност за популяризиране ползите от образование.

ПРИНЦИПИ НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ОТПАДАНЕТО НА УЧЕНИЦИ

Училищната програма за превенция на отпадането на ученици се базира на основни принципи на включващото образование:

- Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование;
- Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава;
- В образователния процес не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус;
- Учениците трябва да бъдат стимулирани да участват активно в образователния процес;

В стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система, преждевременното напускане на училище е дефинирано като сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможното развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план.

Превенцията и преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионално развитие на децата и младите хора в България.

Един от факторите за преждевременно напускане на образователната система наложи въвеждането на единен Механизъм за противодействие на училищния тормоз, който има за цел да подпомогне училищата в усилията им за справяне с това явление.

Рискове:

Преждевременното напускане на училище води още до нарастване на рисковете от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване качеството на живот на сегашното и следващите поколения. Здравният статус и достъпът до услуги и ресурси, които могат да осигурят по – добър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние са в пряка зависимост от получената по – висока степен на образование.

Посочените последствия са показателни за мащаба и степента на негативното влияние на преждевременното напускане на училище и техните семейства и върху цялостното социално – икономическо развитие на страната.

ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ:

Причините за отпадане от училище са многообразни и не се проявяват изолирано, а въздейтват комплексно. Това определя необходимостта да се подхожда комплексно и същевременно да се действа индивидуално към конкретния случай на всяко дете, застрашено от отпадане или вече отпаднало от училище.

Отпадането на ученици от училище е не само социален, но и педагогически проблем. Причините за това са различни. Корените на това явление трябва да се търсят от една страна в семейната среда, в мотивацията на учениците за учебен труд, в слабия стремеж за личностна реализация в училищната среда, а от друга и в педагогическата колегия.

Анализирайки проблема проблема констатирахме, че учениците са в училище, но поради липса на интерес или слаби постижения в учебните занятия, допускат неизвинени отсъствия. Имат лоши прояви по отношение на дисциплина и междуличностно общуване в училище, както и голям брой слаби оценки, което неминуемо ги поставя в групата на застрашени от отпадане.

Причините за преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории.

1. Икономически причини.
 2. Социални причини.
 3. Етнокултурни причини.
 4. Образователни причини.
 5. Институционални причини.
 6. Причини свързани със здравния статус.
 7. Психологически причини.
- Социално – икономически причини: ниски доходи, лошото качество на живот на определени социални слоеве, поради задължение да гледа по – малкия си брат/сестра, използване на детето като трудов ресурс;
 - Образователни причини: слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него нежелание да се посещава училище, затруднения при усвояването на учебния материал, наличие на конфликтни отношения със съученици и/или учители и др.;
 - Етнокултурни причини: по – ниска ценност на образованието, по ранното встъпване в брак и др. ;
 - Психологически причини: неувереност в себе си, чувство за неуспех, отчуждение от натрупания училищен опит и др.
 - Институционални причини: като такива могат да квалифицират недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на

национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с преждевременното напускане на училище и др.;

- Причини свързани със здравния статус: в контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища. Рисковете за преждевременното напускане на училище са свързани с недостатъчна диагностика и подготовка на детските градини и училищата за приобщаването на тези деца. Тук се включват и всички фактори на образователната среда, материалната база, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на приобщаващото образование;

В ОУ "Граф Н. Игнатиев" деца, застрашени от отпадане, са основно тези, които имат неизвинени отсъствия или имат повтарящи се прояви на насилие и агресия към съучениците си, но въпреки това е едно от училищата, в които броят на отпадналите ученици е минимален. Това се дължи на последователната политика на образователната институция подчинена на принципите за:

- всеобхватност на дейностите – осъществяване на дейности по превенция на тормоза и насилието, ранна диагностика, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес;

- публичност и прозрачност на цялостната политика – чрез интернет страницата на училището, добрите практики и документиране на проблемните и рискови ситуации;

- обратна връзка с институции, родители, педагогически съветник, психолози, класни ръководители, учители и ученици;

- индетифициране на рисковите фактори – доклади, анализи на педагогическия съветник, училищните психолози и класните ръководители;

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА:

1. Разработване и изпълнение на комплекс от ефективни мерки и дейности за превенция и намаляване на риска от преждеременно отпадане на ученици от индетифицираните рискови групи в училище.

2. Подобрени резултати от НВО, олимпиади и осигурена образователна и личностна подкрепа на всеки ученик.

Политиките и мерките, които ОУ "Граф Н. Игнатиев" предприема за преодоляване на причините за отпадане са подчинени на националните, областни и общински стратегически мерки като се отчита спецификата на образователната институция и нуждите от подкрепа на всяко дете. В училището се акцентира върху силните страни на всеки ученик, което подпомага личностното му развитие.

Политики и мерки в ОУ "Граф Н. Игнатиев", произтичащи от:

Семейни и социални причини:

Възможно е нежелание на родителите детето да ходи на училище, поради страх от социална изолация, по – ниска самооценка, невъзможност към адаптиране към учебния процес и останалите ученици.

Мерки: Мотивиране, консултиране и подпомагане чрез редица дейности за приобщаване на децата със специални образователни потребности, децата от ромски произход, както и изоставени от семейства, заминали за чужбина.

1. Трудова миграция на родителите. Напускане на единия или двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставане на детето на грижите на баби и дядовци, които

нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с новите модели на поведение на децата и трудовата социална обстановка.

Мерки: Ежеседмични контакти от класните ръководители с родителите/настойниците на учениците, консултации с педагогическия съветник, сътрудничество с Отделите за закрила на детето и други институции, а при необходимост при прояви на тези деца – Детска педагогическа стая.

2. Недостатъчна образованост на родителите и липса на занижен контрол върху цялостното развитие на ученика. Изразява се в неконтролиране на часовете за прибиране от училище, непознаване на контактите и приятелския кръг на детето, непроверяване на изученото през деня и подготовката на ученика за следващия ден – домашни работи, изпълнение на други поставени от учителя задачи.

Мерки: Мотивиране и приобщаване на тези деца за посещаване целодневната организация в училище, провеждане на срещи на тези родители с ръководство, класни ръководители, педагогически съветник, мотивиране, консултиране и приобщаване към училищната общност.

3. Чести конфликти между агресивни родители, negliжиране и насилие над детето – побой, домашно насилие, развод и др.

Мерки: Сътрудничество с „Отдела за закрила на детето” и други институции.

4. Социално слаби семейства.

Мерки: Оказване на социална помощ чрез получаване на социални стипендии. За учениците от 1 до 7 клас има осигурени безплатни учебници, а за тези от 1 до 4 клас има и безплатна закуска или плодове. В училището функционира училищен стол, който се ползва за обедно хранене. Социално слабите деца и децата сираци ползват безплатни купони.

5. Преждевременно напускане на училище поради ранни бракове и раждане.

Мерки: Осигуряване на непрекъснати форми за информираност на тинейджърите за сексуалното им развитие, провеждане на обучение по темите: „Пубертет, юношество и съзряване”, осигуряване на възможност за продължаването на прекъснатите училище в самостоятелна форма на обучение.

Други по – важни мерки и дейности, залегнали в програмата на ОУ "Граф Н. Игнатиев" за превенция на ранното напускане на училище са:

1.1 Разработване и реализиране на мерки за проследяване на преместването и отсъствията на учениците:

- Изготвяне на база данни от класните ръководители, в чиито класове има ученици от рискови групи.
- Обобщаване всяка седмица на информацията за отсъствията на учениците от класните ръководители. При натрупване на неизвинени отсъствия на ученик - информиране на родителите от класния ръководител за изясняване причините за отсъствията.

1.2 Координиране на действията на класните ръководители с тези на педагогическия съветник и училищното ръководство.

1.3 Запознаване на учениците с правилника на училището от класните ръководители още в първия учебен час.

1.4 Разглеждане в ЧК на теми свързани :

- с превенция на насилието;
- неправомерните действия, характерни за малолетните и непълнолетните ученици;
- опасностите от сърфиране в интернет както и други рискови прояви, които могат да застрашат децата и да доведат до отпадането им от училище;

- теми свързани с гражданското образование /здравно образование и възпитание/.

1.5 Системно подпомагане на ученическия колектив за създаване на екипност - провеждане на тренинги за създаване на екипност, доверие, подобряване на модела на общуване и изграждане на толеранс. От педагогическия съветник и училищните психолози.

1.6 Подпомагане адаптирането на учениците от петите класове от начален към прогимназиален етап на обучение, чрез провеждане на тренинги – за адаптация и екипност от педагогическия съветник.

1.7 Утвърждаване на позитивна дисциплина – използване на мерки и подходи, гарантиращи изслушване на ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите.

1.8 Развитие на училищната общност – превенция на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях.

1.9 Провеждане на обучение по социални умения и работа в екип с учениците от подготвителните групи, с цел по бързото и по лесното им адаптиране в новата среда на училището.

1.10 Квалификация на педагогическите специалисти, насочена към индетифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане на училище.

1.11 Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти – обсъждане на проблеми и обмяна на добри практики при работата им с едни и същи ученици с цел повишаване на ефективността на педагогическите подходи.

1.12 По-голяма атрактивност на преподавания материал чрез интерактивни методи, електронни уроци, онагледяване, практическа насоченост.

1.13 Осигуряване на всеки застрашен от отпадане ученик поради слаби оценки и невъзможност да покрие държавните образователни стандарти на консултации по съответните предмети по утвърден график, както и допълнителна работа с тези ученици през ваканциите.

1.14 Занимания по интереси – за развитие на способностите и на компетентностите на учениците, за изява на дарбите им в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското и здравно образование, както и придобиване на умения за лидерство.

1.15 Включване на застрашените от отпадане ученици в извънкласни и извънучебни дейности: училищни турнири, спортни състезания, едномедвни екскурзии, зелени училища, образователен театър, посещение на изложби и концерти и др. В училището има традиция всяка година да се провеждат благотворителни концерти – на начален, среден и горен курс.

1.16 Поощряване с морални и материални награди.

1.17 Индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава /наставничество /.

1.18 Консултиране на застрашените от отпадане ученици с педагогическия съветник или с училищния психолог.

1.19 Кариерно развитие: Много важни са дейностите свързани с професионалното ориентиране и кариерното развитие на учениците. Това ще ги мотивира за по добри учебни постижения и за оставане в училище.

1.20 Библиотечно информационно обслужване – в училището се осигурява чрез ползване на библиотека в читалището, която гарантира свободен достъп до информация на учениците от различни документални източници в библиотечния

фонд и в глобалната мрежа с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация.

1.21 Подобряване възможностите на обучение на деца със СОП. Осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностово развитие. В зависимост от оценката на индивидуалните потребности на ученика от екипа за подкрепа за личностно развитие. Екипът включва – педагогическият съветник, учителите по съответните предмети както и класните ръководители. Координатор е заместник – директора по учебната дейност.

1.22 Включване на родителската общност за повишаване на активността и сътрудничеството с училищното ръководство.

1.23 Сътрудничество с различни организации – Дирекция „Социално подпомагане”, Отдел за закрила на детето, ДПС.

1.24 Отчет на дейностите и мерките по програмата.

ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА за учебната 2021 / 2022 година

Мерки за реализиране на програмата	Ангажирани лица – отговорници	Срок за изпълнение	Финансиране	Индикатори
I. ПОЛИТИКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ				
1.1. Осигуряване на позитивна образователна среда – училищен климат, атмосфера на взаимоотношения, управление				
1.1.1. Разработване и изпълнение на политики в училището				
1.1.1.1. Разработване и реализиране на мерки за проследяване на преместването и отсъствията на учениците.	класни ръководители и педагогически съветник	До 30.11. на учебна 2021/2022 година	средства от ЕСФ, Национални програми	Брой неизв. и извинени отсъствия. Брой преместени ученици
1.1.1.2. Инициране от училището на съвместни информационни кампании със заинтересованите страни за намаляване на риска от преждевременното напускане на училище и за повишаване на информираността относно значението на образованието с обмен на добри практики	педагогически съветник заинтересовани страни	2021/22	бюджета на участващите институции	2 Броя Информационни кампании
1.1.1.3. Повишаване интереса на учениците към работата в екип чрез участие в училищни кампании и събития, отбелязване на важни дати.	педагогически съветник	2021/22	бюджет на участв. институции и и заинт. страни.	5 Броя проведени кампании, брой участвали ученици
1.1.1.4. Планиране и осъществяване на контрол за редовно и точно вписване на отсъствията на учениците в училищната документация, за коректно и точно подаване към община и РУО на данните за движението на учениците и за броя на отсъствията, за своевременно отразяване на статуса на всеки ученик в уеб-базирания Регистър за движението на учениците.	директор	2021/22	Не са необходими	Обхват - 8 броя проверки

1.1.1.5. Планиране и осъществяване на контрол върху спазването на задълженията на класните ръководители да анализират и оценяват рисковите фактори за отпадане от училище върху учениците от паралелката, в т.ч. обучителни трудности и слаб успех, да предприемат адекватни превантивни и корективни мерки за справяне с тях, да анализират и отчитат резултатите от прилагането им и при необходимост да набелязват други мерки.	педагогически съветник класни ръководители,	2021/22	Не са необходим и финансов и средства	Обхват - 4 броя проверки
1.1.2. Включване в национални политики				
1.1.2.1. Реализиране на дейности в училището за намаляване на риска от преждевременно напускане чрез участие в Националните програми	педагогически екип	2021/22	Средства по Национални програми	Работа по 2 броя НП
1.1.2.2.Пълноценно използване на възможностите за организиране на разнообразни извънкласни и извънучилищни дейности	педагогически екип	2021/22	проектни предложения, финансирани по ЕСФ	14 броя на обхванати ученици
1.2. Повишаване качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всеки ученик и предотвратяване на преждевременното напускане на училище				
1.2.1. Обмен на добри практики в училището	ЕКК, МО	2021/22	Не са необходими	2 броя проведени дейности
1.2.2.По-голяма атрактивност на преподавания материал чрез електронни уроци, интерактивни методи, онагледяване, практическа насоченост и др.	Педагогически екип	2021/22	Не са необходим и финансов и средства	2 броя тематични проверки 1 бр.квалиф. форми
1.2.3.Анализиране на резултатите от обучението по отделните учебни предмети спрямо очакваните резултати и стандартите от учебната програма	педагогически екип	2021/22	Не са необходими	Резултати от обучението по учебни предмети

1.2.4. Анализ на движението на учениците и причини за напускането им.	класни ръководители	2021/22	Не са необходим и финансов и средства	% напуснали ученици по причини в сравнение с предходната уч. година
---	---------------------	---------	---------------------------------------	---

1.3. Осигуряване на достъп до образование и повишаване качеството на образованието за учениците от уязвими етнически общности

1.3.1. Разработване и реализиране на собствени програми за образователна интеграция на ученици от етническите малцинства	педагогически екип	2021/22	Други източници	1 собствена програма за образователна интеграция
--	--------------------	---------	-----------------	--

1.4. Достъп до качествено образование за деца и ученици със специални образователни потребности

1.4.1. Развитие капацитета на учителите от училище за работа с учениците със СОП, както и на специалистите, работещи с деца и ученици за прилагане на единна методика за оценяване на образователните им потребности.	Комисия за квалификационна дейност	2021/22	Средства по Нац. прогр., средства в бюджета; ЕСФ	педагогич. специал., преминал обучение за работа с ученици със СОП
---	------------------------------------	---------	--	--

II. ПОЛИТИКИ ЗА ИНТЕРВЕНЦИЯ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

2.1. Повишаване участието и ангажираността на родителите

2.1.1. Грижи за предотвратяване на ранните бракове и ранни раждания -Провеждане на беседи с подрастващи и с техните родители за начина на предпазване от ранна бременност, за опасностите, които крие ранната бременност за майката и бебето	Представители на МЗ, заинтересовани и страни	2021/22		2 Броя проведени здравни беседи
2.1.2. Информационни кампании сред родителите с привличане на образовани и реализирани в професията хора от общността	Класни рък-ли, педаг. съветник	2021/22	Не са необходим и средства	2 броя информац. кампании

2.2. Утвърждаване на индивидуалното и групово наставничество

2.2.1. Планиране на дейности в плана на класния ръководител, насочени към идентифициране	Класни ръководители,	преди	Не са необходим и средства	Работни планове на
--	----------------------	-------	----------------------------	--------------------

на ученици в риск и към индивидуалното им консултиране	педагогически съветник	начало на уч. година.		класните рък - ли
2.2.2.Инициативи за подпомагане на ученици в риск от техни съученици	Класни рък-ли, педагогически съветник	2021/22	Не са необходими средства	3 броя инициативи
2.3. Кариерно ориентиране и консултиране				
2.3.1.Информационни кампании за популяризиране на ползата от придобиване на професионална квалификация като възможност за реализация при риск от прежде-временно напускане на училище	МО / ЕКК	2021/22	Бюджет на училището	2 броя информационни кампании
2.4. Развиване на модели за придобиване на професионална квалификация				
2.4.1.Реализиране на партньорски програми между бизнес организациите и училището за по-тясна връзка и практическа реализация на завършилите и придобили професия	бизнес-организации и други заинтересовани страни	2021/22	бюджет на участващи-те институции	1 Брой партньорски програми
2.5. Подпомагане на ученици, застрашени от преждевременно напускане на училище по финансови причини				
2.5.1. Популяризиране на добри училищни практики за подпомагане на деца и ученици в риск	педагогически съветник	2021/22	Няма необходимост	2 броя добри практики
III. ПОЛИТИКИ ЗА КОМПЕНСИРАНЕ НА ЕФЕКТА ОТ ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ				
3.1. Създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система на преждевременно напусналите				
3.1.1. Създаване на условия в училище за придобиване на основно образование за лица, отпаднали или преждевременно напуснали	директор	2021/22	Бюджет, НП	Брой реинтегрирани лица
IV. КООДИНАЦИОНЕН МЕХАНИЗЪМ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ПЛАНА				
1. Осъществяване на контрол по изпълнението на плана	директор	Юли 2022 г.		1 отчет